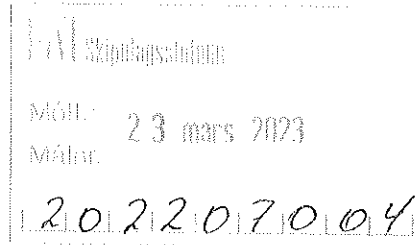

Skipulagsstofnun
Bt. Sigurður Ásbjörnsson
Sigurdur.asbjornsson@skipulag.is
skipulag@skipulag.is
Laugavegi 166
150 Reykjavík

Hvalfjarðarsveit
Innrímel 3
301 Akranes
Sími 433 8500
Kt. 630606-1950

23. mars 2023

2301035 GT

Umsögn um matsáætlun vegna framleiðslu á vistvænum orkugjöfum á Grundartanga.

Á 372. fundi sveitarstjórnar Hvalfjarðarsveitar sem haldinn var **22.3.2023** var tekið fyrir mál

*Eldsneytisframleiðsla á Grundartanga - Umsagnarbeiðni vegna matsáætlunar.
USNL-nefnd fjallaði um málið á 14. fundi sínum þann 01.02.2023, eftirfarandi bókun var gerð, mál nr. 2:*

Erindi dags. 24.01.2023 frá Skipulagsstofnun.

Qair Iceland ehf. hefur sent Skipulagsstofnun matsáætlun um fyrirhugaða framleiðslu á rafeldsneyti á Grundartanga, skv. 21. gr. laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021.

Skipulagsstofnun óskar eftir að Hvalfjarðarsveit gefi umsögn um matsáætlunina skv. 21. gr. laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021 og 12. gr. reglugerðar nr. 1381/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana.

Í umsögninni þarf eftir því sem við á að koma fram hvort umsagnaraðili hafi athugasemdir við það hvernig framkvæmdaraðili hyggst vinna að umhverfismati framkvæmdarinnar, út frá sínu starfssviði, svo sem um skilgreiningu valkosta, gagnaöflun, úrvinnslu gagna, umhverfismat og framsetningu umhverfismatsskýrslu. Einnig, ef á skortir, hvaða atriðum umsagnaraðili telur að gera þurfi frekari skil eða hafa sérstaklega í huga við umhverfismat framkvæmdarinnar. Leyfisveitendur skulu í umsögn sinni gera grein fyrir þeim leyfum sem eru á starfssviði þeirra og framkvæmdin er háð.

Umsögnin óskast send Skipulagsstofnun fyrir 27. febrúar 2023.

Umhverfis-, skipulags-, náttúruverndar- og landbúnaðarnefnd samþykkir að fela starfsfólki skipulags- og umhverfissviðs Hvalfjarðarsveitar að gera tillögu að umsögn og leggja fyrir fund nefndarinnar til afgreiðslu.

Oddviti lagði fram eftirfarandi tillögu:

“Sveitarstjórn samþykkir eftirfarandi umsögn:

Í upphafi vill Hvalfjarðarsveit benda á eftirfarandi texta úr samkomulagi um grænar áherslur í starfsemi, uppbyggingu, gatnagerð og frágangi lóða á Grundartanga segir í 2. gr.: „Að við úthlutun lóða til nýrra fyrirtækja, sem við gerð samnings þessa eru ekki starfandi á Grundartanga á skilgreindum iðnaðarsvæðum, samkvæmt gildandi aðalskipulagi verði gerðar ríkar kröfur til þess að starfsemi nýrra fyrirtækja hafi í för með sér lágmarks umhverfisáhrif“. Samkvæmt lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021, fellur umrædd framkvæmd undir tl. 6.01 í viðauka 1 skv. þessari lýsingu: Efnaverksmiðjur með samþætta framleiðslu þar sem fram fer umfangsmikil iðnaðarframleiðsla með efnaumbreytingu og framleiða: i. Lifrænt hráefni, ii. Ólifrænt hráefni.

Raforkuþörf verksmiðjunnar er mikil og fullbyggð getur framleiðslan notað um 840 MW af raforku. Þróun verkefnisins er m.a. háð raforkuöflun en Qair vinnur að öflun orku, m.a. með vindorkugörðum og óskar Hvalfjarðarsveit eftir nánari gögnum hvað þetta varðar og bendir jafnframt á að í óstaðfestu Aðalskipulagi Hvalfjarðarsveitar 2020-2032 er ekki gert ráð fyrir vindorkugörðum í sveitarfélaginu. Hins vegar segir í sama Aðalskipulagi að talið er að iðnaðarsvæðið á Grundartanga sé ákjósanleg staðsetning fyrir framleiðslu rafeldsneytis þar sem nóg er af landrými með góðri höfn. Traustir innviðir eru vissulega til staðar á Grundartanga.

Ekki kemur skýrt fram hvernig vatnsöflun fyrir starfseminna verður háttáð, annað en að samningar verði gerðir við Faxaflóahafnir um útvegum vatns til framleiðslunnar. Óskar Hvalfjarðarsveit eftir nánari upplýsingum um þennan grundvallarþátt.

Ljóst er að áhætta fylgir starfseminni vegna efnanotkunar, en á þessu stigi er ekki ljóst hvernig framkvæmdinni verður háttáð og enn eru margir þættir óvissir þar sem ekki hefur verið tekin ákvörðun um hvaða efni verði framleitt. Vetni, ammoníak, metanól og metan eru eldfim efni og sprengihætta er þar sem efni eru undir þrýstingi. Gæta þarf varúðar við meðferð þeirra vegna hættulegra eiginleika varðandi geymslu, meðhöndlun og flutning. Ljóst er því að huga verður sérlega vel að áhættumati og greiningu vegna framleiðsluferla, geymslu og flutningi efna og ráðstafanir og aðgerðir til að tryggja öryggi á rekstrartíma. Telur Hvalfjarðarsveit rétt að settar verði upp ólíkar sviðsmyndir fyrir þessa áhættugreiningu.

Að lokum bendir Hvalfjarðarsveit á, að umfangsmikil starfsemi er nú þegar á Grundartanga og almennar kvartanir berast reglulega varðandi ljósmengun og hljóðmengun svo dæmi sé tekið. Því telur Hvalfjarðarsveit nauðsynlegt að umhverfisþættir eins og hljóðvist séu metnir í samhengi við aðra starfsemi, það er löngu ljóst að hljóð getur skert upplifun og lífsgæði fólks í næsta nágrenni við verksmiðjussvæðið, þó hljóðmengun sé langt innan hættumarka."

Tillagan borin undir atkvæði og samþykkt með 7 atkvæðum.

Það tilkynnist hér með

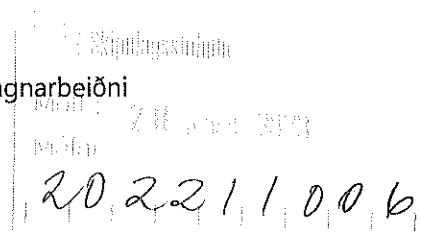
Með kveðju,

Guðný Tómasdóttir
ritari

gudnyt@hvalfjardarsveit.is

Gríma Eik Káradóttir - SLS

From: Skipulag <skipulag@hvalfjardarsveit.is>
Sent: mánudagur, 20. mars 2023 11:44
To: Sigurður Ásbjörnsson - SLS
Cc: Skipulagsstofnun - SLS; Umhverfi
Subject: FW: Flæðigryfjur Grundartanga - ítrekuð umsagnarbeiðni

Heill og sæll Sigurður.

Umhverfis-, skipulags-, náttúruverndar- og landbúnaðarnefnd fjallaði um erindi Skipulagsstofnunar varðandi beiðni um umsögn, á 17. fundi sínum þann 15. mars sl.

Eftirfarandi bókun var gerð:

Umsögn um matsáætlun vegna framleiðslu á vistvænum orkugjöfum á Grundartanga.
2301035

Inngangur:

Eldsneytisframleiðsla á Grundartanga - Umsagnarbeiðni vegna matsáætlunar.
USNL-nefnd fjallaði um málið á 14. fundi sínum þann 01.02.2023, eftirfarandi bókun var gerð, mál nr. 2:

Erindi dags. 24.01.2023 frá Skipulagsstofnun.

Qair Iceland ehf. hefur sent Skipulagsstofnun matsáætlun um fyrirhugaða framleiðslu á rafeldsneyti á Grundartanga, skv. 21. gr. laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021.

Skipulagsstofnun óskar eftir að Hvalfjarðarsveit gefi umsögn um matsáætlunina skv. 21. gr. laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021 og 12. gr. reglugerðar nr. 1381/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana.

Í umsögninni þarf eftir því sem við á að koma fram hvort umsagnaraðili hafi athugasemdir við það hvernig framkvæmdaraðili hyggst vinna að umhverfismati framkvæmdarinnar, út frá sínu starfssviði, svo sem um skilgreiningu valkosta, gagnaöflun, úrvinnslu gagna, umhverfismat og framsetningu umhverfismatskýrslu. Einnig, ef á skortir, hvaða atriðum umsagnaraðili telur að gera þurfi frekari skil eða hafa sérstaklega í huga við umhverfismat framkvæmdarinnar. Leyfisveitendur skulu í umsögn sinni gera grein fyrir þeim leyfum sem eru á starfssviði þeirra og framkvæmdin er háð.

Umsögnin óskast send Skipulagsstofnun fyrir 27. febrúar 2023.

Umhverfis-, skipulags-, náttúruverndar- og landbúnaðarnefnd samþykkir að fela starfsfólki skipulags- og umhverfissviðs Hvalfjarðarsveitar að gera tillögu að umsögn og leggja fyrir fund nefndarinnar til afgreiðslu.

Bókun:

Umhverfis-, skipulags-, náttúruverndar- og landbúnaðarnefnd vil benda á eftirfarandi texta úr samkomulagi um grænar áherslur í starfsemi, uppbyggingu, gatnagerð og frágangi lóða á Grundartanga, þar sem segir í 2. gr.: „Að við úthlutun lóða til nýrra fyrirtækja, sem við gerð samnings þessa eru ekki starfandi á Grundartanga á skilgreindum iðnaðarsvæðum, samkvæmt gildandi aðalskipulagi, verði gerðar ríkar kröfur til þess að starfsemi nýrra fyrirtækja hafi í för með sér lágmarks umhverfisáhrif“. Samkvæmt lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021, fellur umrædd framkvæmd undir tl. 6.01 í viðauka 1 skv. þessari lýsingu: Efnaverksmiðjur með samþætta framleiðslu þar sem fram fer umfangsmikil iðnaðarframleiðsla með efnaumbreytingu og framleiða: i. Lífrænt hráefni, ii. Ólífrænt hráefni.

Raforkuþörf verksmiðjunnar er mikil og fullbyggð getur framleiðslan notað um 840 MW af raforku. Þróun verkefnisins er m.a. háð raforkuöflun en Qair vinnur að öflun orku, m.a. með vindorkugörðum og óskar USNL-nefnd eftir nánari upplýsingum hvað þetta atriði varðar og að þessum þáttum verði gerð betur skil í umhverfismati framkvæmdanna, og bendir nefndin jafnframt á að í óstaðfestu Aðalskipulagi Hvalfjarðarsveitar 2020-2032 er ekki

gert ráð fyrir vindorkugörðum í sveitarfélaginu.

Hins vegar segir í sama Aðalskipulagi að talið sé að iðnaðarsvæðið á Grundartanga sé ákjósanleg staðsetning fyrir framleiðslu rafeldsneytis þar sem nóg sé af landrými með góðri höfn. Traustir innviðir eru vissulega til staðar á Grundartanga.

Ekki kemur skýrt fram hvernig vatnsöflun fyrir starfsemina verði háttáð, annað en að samningar verði gerðir við Faxaflóahafnir um útvegum vatns til framleiðslunnar. Óskar USNL-nefnd eftir nánari upplýsingum um þennan grundvallarþátt og sömuleiðis að þeim verði gerð betur skil í umhverfismati framkvæmdanna.

Starfsemi sem þessari getur fylgt áhætta vegna efnanotkunar, en á þessu stigi er ekki ljóst hvernig framkvæmdinni verður háttáð og enn eru margir þættir óvissir þar sem ekki hefur verið tekin ákvörðun um hvaða efni verði framleidd. Vetni, ammoníak, metanól og metan eru eldfim efni og þegar slík efni eru undir þrýstingi getur fylgt því sprengihætta. Gæta þarf varúðar við meðferð slíkra efna vegna fyrrgreindra eiginleika varðandi geymslu, meðhöndlun og flutning. Ljóst er því að huga verður sérlega vel að áhættumati og greiningu vegna framleiðsluferla, geymslu og flutnings efna, auk þess sem ráðstafanir og aðgerðir þarf til að tryggja öryggi á rekstartíma. Í því ljósi telur USNL-nefnd rétt að settar verði upp ólíkar sviðsmyndir fyrir þessa áhættugreiningu, þar sem „worst case scenario“ verði lýst.

Að lokum bendir nefndin á, að umfangsmikil starfsemi er nú þegar á Grundartanga og almennar kvartanir hafa borist sveitarfélaginu varðandi ljósmengun og hljóðmengun svo dæmi séu tekin. Því telur nefndin nauðsynlegt að umhverfisþættir eins og hljóðvist séu metnir í samhengi við aðra starfsemi, en ljóst er að hljóð getur skert upplifun og lífsgæði fólks í næsta nágrenni við verksmiðjussvæðið, jafnvel þótt slík hljóðmengun sé innan hættumarka.

Endanlegri afgreiðslu vísað til sveitarstjórnar Hvalfjarðarsveitar.

Þú mátt búast við formlegu svari við erindi þínu þegar sveitarstjórn hefur fjallað um afgreiðslur skipulagsnefndar, n.k. miðvikudag.

Kv.

Bestu kveðjur / Best regards

Jökull Helgason
skipulagsfulltrúi

+354 433-8500

skipulag@hvalfjardarsveit.is / www.hvalfjardarsveit.is

From: Hvalfjarðarsveit <hvalfjardarsveit@hvalfjardarsveit.is>

Sent: fimmtudagur, 16. mars 2023 08:39

To: Skipulag <skipulag@hvalfjardarsveit.is>; Umhverfi <umhverfi@hvalfjardarsveit.is>

Subject: FW: Flæðigryfjur Grundartanga - ítrekuð umsagnarbeiðni

From: Sigurður Ásbjörnsson - SLS <Sigurdur.Asbjornsson@skipulag.is>

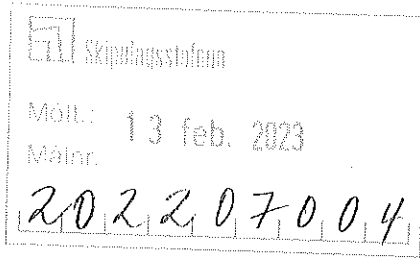
Sent: fimmtudagur, 16. mars 2023 08:32

Subject: Flæðigryfjur Grundartanga - ítrekuð umsagnarbeiðni

Góðan dag,

Skipulagsstofnun ítrekar fyrri beiðni um umsögn um umhverfismatsskýrslu fyrir ofangreinda framkvæmd. Umsagnaraðilar skulu gefa álit sitt í samræmi við 16. gr. reglugerðar nr. 1381/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana.

Skipulagsstofnun
Sigurður Ásbjörnsson
Borgartún 7b
105 Reykjavík

HAFRANNSÓKNASTOFNUN
Rannsókná- og ráðgjafarstofnun hafs og vatna

Hafnarfirði, 13.02.2023
MFRI: 2023-01-0034

Efni: Eldsneytisframleiðsla Grundartanga - matsáætlun

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar dags. 24. janúar 2023, þar sem óskað er eftir umsögn Hafrannsóknastofnunar vegna matsáætlunar um ofangreinda framkvæmd. Óskar Skipulagsstofnun eftir því að Hafrannsóknastofnun gefi umsögn um meðfylgjandi matsáætlun framkvæmdarinnar skv. 21. gr. laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021.

Í umsögninni skal koma fram eftir því sem við á, hvort Hafrannsóknastofnun hafi athugasemdir við það hvernig framkvæmdaraðili hyggist vinna að umhverfismati framkvæmdarinnar, út frá sínu starfssviði, svo sem um skilgreiningu valkosta, gagnaöflun, úrvinnslu gagna, umhverfismat og framsetningu umhverfismatsskýrslu. Einnig, ef á skortir, hvaða atriðum Hafrannsóknastofnun telji að gera þurfi frekari skil eða hafa sérstaklega í huga við umhverfismat framkvæmdarinnar.

Qair Iceland ehf. hefur sent Skipulagsstofnun matsáætlun vegna eldsneytisframleiðslu á Grundartanga. Markmið verkefnisins er að framleiða vetni með rafgreiningu og eftir atvikum áframvinnslu á ammoníaki, metanóli eða metan. Ekki hefur verið ákveðið hvaða efni verður ofan á þegar hagkvæmni er metin varðandi framleiðsluna en þó er tekið fram að grunnurinn að framleiðslunni sé sá sami þ.e. framleiðsla á vetni. Umhverfispættir sem fyrirhugað er að fjallað verði um í umhverfismatsskýrslunni eru meðal annara ferskvatn og sjór, vistgerðir, lífríki og áhætta vegna efnanotkunar.

Framkvæmdasvæðið er á iðnaðarsvæðinu á Grundartanga í Hvalfirði. Fram kemur að úrgangur frá framleiðslunni sé óverulegur og að losun í vatn sé óveruleg (liður 6.1.1).

Gera þarf nákvæmar grein fyrir því hvernig lútarlausn verður fargað og hvar í umhverfismatsskýrslunni. Einnig þarf að skýra vel frá hvernig önnur efni eða efnahvatar verða endurunnin eða eytt.

Lítilliga er komið inn á að reistar verði vindmyllur til að knýja starfssemina. Athygli vekur að gríðarlega mikið rafmagn þarf til starfsseminnar eða alls 840 MV. Það jafngildir samanlögðu afli Kárahjúkavirkjunar (690 MV) og Blönduvirkjun (150 MV). Grundvöllur framkvæmdarinnar liggur í öflun á næganlegri orku en mjög lítið er fjallað um það í matsáætluninni. Erfitt er að meta

heildaráhrif af framkvæmdinni sem meta á skv. fyrirbyggjandi matsáætlun án þess að taka raforkuöflunina sem þarf til að anna starfsemi með í reikninginn því ljóst er að það eru engar smávirkjanir sem geta staðið undir fyrirhugaðri starfsemi.

Nauðsynlegt er að gera skilmerkilega grein fyrir fyrirhugaðri vatnsnotkun sem nauðsynleg verður til framleiðslunnar. Bæði magni og svo ekki síst hvaðan fyrirhugað er að fá vatnið. Hafrannsóknastofnun er kunnugt um að vandamál hefur verið með vatnsöflun á undanförunum árum, sérstaklega í þurrkatíð¹. Ekki er ljóst hvort búið er að ráða bót á því máli en mikilvægt er að ekki verði ráðast í vatnsöflun með því að taka yfirborðsvatn úr ám á svæðinu, sem geta oft orðið vatnslitlar á síðsumars. Slíkt gæti haft í för með sér neikvæð áhrif á afkomu vatnalífriks á svæðinu.

Í Umhverfismatsskýrslunni þarf að vera samanburður á áhrifum afurðanna sem til stendur að framleiða á umhverfið. Efni sem losna við framleiðsluna hafa bein áhrif á andrúmsloftið og geta haft valdið mengunarálagi á vötn og haf og því vill Hafrannsóknastofnun vekja athygli á nokkrum atriðum. Metan og köfnunarefnisoxíð eru öflugar gróðurhúsalofttegundir, mun öflugri en koltvísýringur. Þó svo að ekki sé kolefni í ammoníaki veldur framleiðsla þess því að stöðugt köfnunarefni úr andrúmslofti er látið hvarfast við vetni. Gera þarf grein fyrir hvort framleiðsla á ammóníaki (NH₃) og bruni á því valdi mögulega aukningu á ósoni og köfnunarefnisoxíði, t.d. N₂O (glaðlofti), en bæði efnin eru gróðurhúsalofttegundir. Glaðloft er mikilvirk gróðurhúsalofttegund sem hefur 298 sinnum meiri áhrif en CO₂.² Aukin framleiðsla á bundnu köfnunarefni úr andrúmslofti getur einnig aukið ákomu lífaðgengilegs (e: bioavailable) köfnunarefnis á land, vatn og sjó með tilheyrandi áhrifum á lífríki t.d. vegna möguleika á offramboði næringarefna fyrir vatnalífriki. Mikilvægt væri að gera samantekt þar sem fram koma upplýsingar um áhrif af bruna hvers efnis (ammóníum, metanól og metan) á andrúmsloftið (sem CO₂ ígildi).

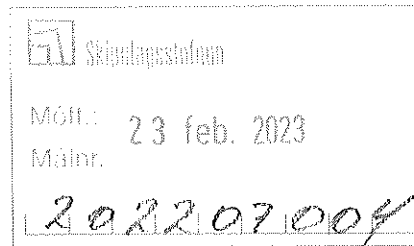
F.h. Hafrannsóknastofnunar

Rakel Guðmundsdóttir

Rakel Guðmundsdóttir

¹ Gísli Gíslason 2011. Grundartangahöfn. Skipulag og starfsemi. Faxaflóahafnir sf.

² <https://ust.is/loft/losun-grodurhusaloftegunda/grodurhusaloftegundir/>

23. febrúar 2023

Framleiðsla á vistvænum orkugjöfum á Grundartanga í Hvalfjarðarsveit

Vísað er í tölvupóst Skipulagsstofnunar dagsettur 24. janúar 2022 þar sem óskað er umsagnar Heilbrigðiseftirlits Vesturlands um matsáætlun ofangreindrar framkvæmdar sem var unnin af VSÓ ráðgjöf í janúar 2023 fyrir Qair Iceland. Í skýrslunni er lýst fyrirætlunum um að byggja verksmiðju sem muni framleiða vetni með rafgreiningu og eftir atvikum áframvinnslu á ammoníaki, metanóli eða metan. Miðast áformin við að framleiðslan verði byggð upp í þremur áföngum sem hver um sig nýtir 280 MW af raforku en fram kemur að verkefnið er háð raforkuöflun.

Meðfylgjandi er umsögn Heilbrigðiseftirlits Vesturlands í samræmi við 16. gr. reglugerðar nr. 1381/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætлана.

1. Inngangur

Heilbrigðiseftirlitið telur æskilegt að orkufrekur iðnaður sem byggir á vistvænni orku sé valinn inn á svæði af stjórnvöldum en ekki einkaaðilum eftir forgangsröðun í landsáætlun um uppbygginu á slíkum iðnaði þannig að sem mest verðmæti skapist fyrir land og þjóð. Endurnýjanleg orka er af skornum skammti, þó á þessum tímapunkti megi segja að það sé nóg til.

Uppbygging helst í hendur við álag á vegakerfið og þarf að leggja mat á hver sú aukning er.

7.5 Leyfi sem starfsemin er háð

Hluti starfseminnar gæti fallið undir starfsleyfisskyldu hjá heilbrigðiseftirliti s.s. fráveita og verkstæði en það þyrfti að skoða nánar.

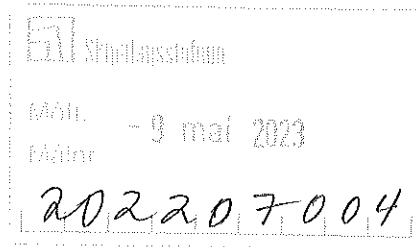
Æskilegt er að lagt sé mat á það hvort framkvæmdin hafi áhrif á vatnsvernd. Einnig þarf að leggja mat á hvort núverandi umhverfisvöktun sé fullnægjandi miðað við fyrirhugaða starfsemi eða hvort breytinga er þörf. Að öðru leiti er það mat eftirlitsins að fjallað sé um þá þætti sem þörf er á í matsskýrslunni. Framkvæmdin er áhugaverð og ef allt gengur upp gæti staðsetningin hentað vel.

Virðingarfyllt,

Þorsteinn Narfason
framkvæmdastjóri.

Skipulagsstofnun
skipulag@skipulag.is
b.t. Sigurður Ásbjörnsson

9.maí 2023
2023-05-12/0.11.2

Efni: Umsögn Landsnets um matsáætlun fyrir rafeldsneytisframleiðslu á Grundartanga.

Landsneti barst, 5. maí 2023 beiðni um að veita umsögn vegna fyrirspurnar um matsáætlun áformaðrar framleiðslu á vistvænum orkugjöfum á Grundartanga.

Landsnet hefur farið yfir gögnin sem fylgdu erindinu. Hlutverk Landsnets er með lögum nr. 65/2003 að annast flutning raforku og kerfisstjórnun og snýr umsögnin að þeim þáttum matsáætlunarinnar.

Fram kemur í matsáætluninni að framleiðslan verði byggð upp þremur fösom, hver þeirra miðar við notkun á 280 MW af raforku og fullbyggð geti framleiðslan notað um 840 MW af raforku.

Þá kemur fram í matsáætluninni að öflugar tengingar séu við raforkukerfið á Grundartanga og nokkrar rafínur liggja að svæðinu.

Landsnet bendir á að langtímaáætlanir kerfisáætlunar fela í sér áform um uppbyggingu nýrrar kynslóðar byggðalínunnar á 220 kV spennu, sem m.a. mun auka til muna afhendingargetu í tengipunkti raforku við Grundartanga. Kerfisáætlun 2023-2032 er í lokavinnslu og verður kynnt á nú næstu vikum. Þar er m.a. finna tímaáætlun vegna fyrirhugaðra framkvæmda við frekari tengingar flutningkerfisins að Grundartanga, sem mögulega getur skipt máli við á uppbyggingarhraða rafeldsneytisframleiðslunnar til lengri tíma.

Virðingarfyllst,

Rut Kristinsdóttir

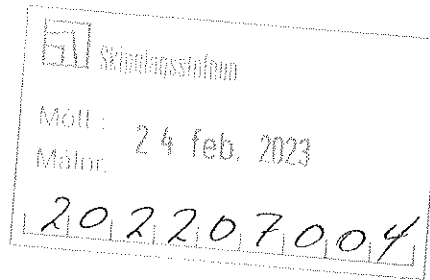

Minjastofnun
Íslands

The Cultural
Heritage Agency
of Iceland

Umhverfis- og skipulagssvið
Suðurgata 39 101 Reykjavík
(354) 570 13 00
www.minjastofnun.is
Kennitala: 440113-0280

Skipulagsstofnun
Sigurður Ásbjörnsson
Borgartún 7b
105 Reykjavík

Reykjavík 24. febrúar 2023
Mf202302-0123/ 6.07 / K.M.

Efni: Eldsneytisframleiðsla á Grundartanga.

Minjastofnun Íslands hefur móttengið tölvupóst Skipulagsstofnunar frá 24. jan. s.l. þar sem óskað er eftir umsögn um matsáætlun ofangreindrar framkvæmdar.

Kristinn Magnússon
Verkefnastjóri
kristinn@minjastofnun.is

Fyrirtækið Qair Iceland undirbýr framleiðslu á vistvænu eldsneyti á Grundartanga. Áform miðast við að framleiða vetni með rafgreiningu og nota það beint eða áframvinna það í metanól, metan eða ammoníak. Fyrirhugað er að verksmiðja fyrirtækisins rísi á iðnaðarsvæði sunnan Katanestjarnar á Grundartanga í Hvalfirði.

Í kafla 6.2 í matsáætlun er fjallað um mannvirki sem reisa þarf á staðnum. Reisa þarf byggingar yfir framleiðslueiningarnar, sem eru meðal annars rafgreinar, tengivirki fyrir rafmagn, gasþjoppur, framleiðslutankar og turnar sem hýsa búnað til hreinsunar, eimingar og blöndunar hráefna. Bundið slitlag verður við húsin ásamt búnaði til dælingar í skip og farartæki. Þá þarf stoðþjónustu eins og aðstöðu til efnagreininga og gæðaeftirlits, verkstæði, starfsmannaáðstöðu og slökkvikerfi. Fram kemur að í umhverfismatsskýrslu verði gerð nánari grein fyrir umfangi bygginga. Þá er gert ráð fyrir að byggð verði timburbyggja sem næst verksmiðjunni og út á hana verði lagðar leiðslur svo dæla megi framleiðsluvöru beint á skip. Timburbyggjan mun hvíla á niðurrekstrarstaurum. Viðlegan sjálf mun vera í 100-300 m fjarlægð frá landi með tengibrú til lands. Eftir brúnni verða lagðar lagnir og rör.

Í kafla 8 í matsáætlun segir að í umhverfismati verði gerð grein fyrir helstu áhrifum framkvæmdarinnar á umhverfisþætti og að mannvirki sem reist verða geti m.a. haft áhrif á menningarminjar sem gætu verið á svæðinu.

Fjallað er um menningarminjar í kafla 9.8 í matsáætlun. Fyrir liggja eftirtaldir skýrslur þar sem gerð er grein fyrir skráningu fornleifa á þessu svæði:

Vakin er athygli á því að skv. 51 gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012 eru ákvarðanir Minjastofnunar Íslands skv. 20., 23., 24., 28., 42. og 43 gr. sömu laga endanlegar á stjórnislystigi og ekki kærnlegar til æðra stjórnvalds. Jafnframt er vakin athygli á því að skv. 21. gr. stjórnislyslaga nr. 37/1993 getur aðili máls óskað eftir skriflegum rökstuðningi stjórnvalds fyrir ákvörðun hafi slíkur rökstuðningur ekki fylgt ákvörðuninni þegar hún var tilkynnt. Belðni um rökstuðning fyrir ákvörðun skal bera fram innan 14 daga frá því að aðila var tilkynnt ákvörðunin og skal stjórnvald svara henni innan 14 daga frá því hún barst.

Fornleifakönnun í landi Klafastaða og Kataness. Fornleifastofnun Íslands ses. 2000.

Fornleifakönnun í landi Kataness á Hvalfjarðarströnd 2003. Fornleifastofnun Íslands ses. 2003.

Fornleifakönnun í Landi Kataness II. Úttekt á tveimur byggingarreitum vegna fyrirhugaðrar rafskautaverksmiðju. Fornleifastofnun Íslands ses. 2003.

Fornleifaskráning í Hvalfjarðarstrandarhreppi. Fornleifastofnun Íslands ses. 2003.

Árið 2014 voru uppi áform um byggingu sólar kísilverksmiðju á sama svæði. Í tengslum við það fór fram fornleifarannsókn. Fjallað er um rannsóknina og niðurstöður hennar í skýrslu Fornleifastofnunar Íslands ses frá árinu 2015, *Fornleifauppgröftur í Katanesi 2014. Framkvæmdarannsókn.*

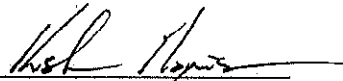
Í matsáætlun segir að gerð verði fornleifakönnun á þeim hluta framkvæmdasvæðisins þar sem skráning liggur ekki fyrir. Eins og fram kemur hér að ofan er fyrirbyggjandi fornleifaskráning frá því um og upp út síðustu aldamótum. Fornleifaskráningin er barn sýns tíma og uppfyllir ekki kröfur sem gerðar eru til fornleifaskráningar vegna framkvæmda í dag. Meginreglan var sú að leitað var að fornleifum sem vísbendingar voru um í skriflegum heimildum eða vegna ábendinga heimildarmanna. Ekki var gengið skipulega um landið í leit að fornleifum. Þá voru fornleifar ekki mældar upp með stafrænum aðferðum eins og gert er í dag. Minjastofnun Íslands telur að fá þurfi fornleifafræðing til að uppfæra fyrirbyggjandi fornleifaskráningu um leið og skráning fornleifa á svæðum sem ekki hafa verið skráð áður fer fram.

Í matsáætlun er fjallað um framsetningu í umhverfismatsskýrslu. Minjastofnun gerir ekki athugasemdir við það sem þar stendur. Vakin er athygli á að í 22. gr. laga um menningarminjar (Nr. 80/2012) segir að umhverfis fornleifar skal vera 15 m friðhelgað svæði nema annað sé ákveðið.

Minjastofnun gerir ekki frekari athugasemdir við matsáætlun ofangreindrar framkvæmdar. Bent skal á að í 21. gr. laga um menningarminjar (Nr. 80/2012) stendur m.a.: *Fornleifum, sbr. 3. mgr. 3. gr., jafnt þeim sem eru friðlýstar sem hjóðminjar og þeim sem njóta friðunar í krafti aldurs, má enginn, hvorki landeigandi, ábúandi, framkvæmdaraðili né nokkur annar, spilla, granda eða breyta, hylja, laga, aflaga eða flytja úr stað nema með leyfi Minjastofnunar Íslands. Og á 2. mgr. 24. gr. sömu laga sem hljóðar svo: Ef fornminjar sem áður voru ókunnar finnast við framkvæmd verks skal sá sem fyrir því stendur stöðva framkvæmd án tafar. Skal Minjastofnun Íslands láta*

framkvæma vettvangskönnun umsvifalaust svo skera megi úr um eðli og umfang fundarins. Stofnuninni er skylt að ákveða svo fljótt sem auðið er hvort verki megi fram halda og með hvaða skilmálum. Óheimilt er að halda framkvæmdum áfram nema með skriflegu leyfi Minjastofnunar Íslands.

Virðingarfyllst,
f.h. Minjastofnunar Íslands

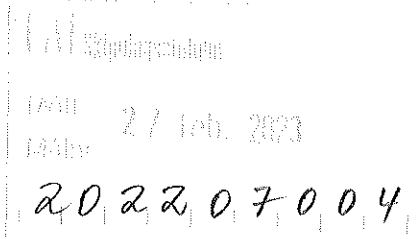
Kristinn Magnússon
verkefnastjóri

Sent í tölvupósti:

Sigurður Ásbjörnsson (sigurdur.asbjornsson@skipulag.is)

Skipulagsstofnun (skipulag@skipulag.is)

Skipulagsstofnun
Sigurður Ásbjörnsson
Borgartún 7b
105 REYKJAVÍK

Garðabær, 27. febrúar 2023
Málsnúmer: 202301-0115
IAS

Efni: Umsögn um matsáætlun Qair á framleiðslu vetnis á Grundartanga

Vísað er í tölvupóst frá Skipulagsstofnun, dags. 24. janúar 2023, þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um matsáætlun Qair vegna áforma um framleiðslu á vistvænum orkugjöfum á Grundartanga. Framkvæmdin felst í framleiðslu á vetni með rafgreiningu og eftir atvikum áframvinnslu á ammoníaki, metanóli eða metan. Í umhverfismatskýrslu verður gerð nánari grein fyrir framleiðsluferlunum. Framleiðslan verður byggð upp í þremur áföngum sem hver um sig mun þurfa 280 MW af raforku eða samtals 840 MW. Qair vinnur að öflun orku, m.a. með vindorkugörðum og er orkuöflun einn af lykilháttum í því hvernig verkefnið þróast.

Náttúrufræðistofnun hefur kynnt sér matsáætlunina og vill koma eftirfarandi á framfæri:

Verksmiðjulóðin nær aðeins inn á svæði á tillögu Náttúrufræðistofnunar Íslands að B-hluta náttúruminjaskrár sem mikilvægt fuglasvæði og inn á svæði nr ., 235 á náttúruminjaskrá: „Hvalfjarðarströnd. (1) Strandlengjan frá Miðsandi út að Katanesi. Til austurs markast svæðið af athafnasvæði oliustöðvar og til vesturs af athafnasvæði járnblendiverksmiðju. (2) Fögur strandlengja með fjölbreyttu landslagi og ríku fuglalífi.“

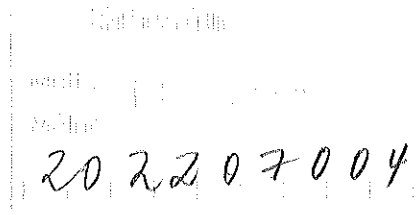
Tiltölulega lítið rask verður vegna verksmiðjunnar en helstu umhverfisáhrif verða vegna orkuöflunar fyrir verksmiðjuna, sem ekki er hluti af þessari matsáætlun, og vegna mögulegra úrgangsefna frá verksmiðjunni. Hluti af þeim fer út í náttúruna hvort sem er, þ.e. þau efni sem verða hreinsuð úr grunnvatni eða úr útblæstri frá iðnaði, en mikilvægt er að rannsaka hvort þau geti haft staðbundin áhrif á lífríki ef þau verða losuð aftur út í náttúruna eftir hreinsun.

Náttúrufræðistofnun áskilur sér rétt á frekari athugasemdum á síðari stigum mats á umhverfisáhrifum.

Virðingarfyllt,

Snorri Sigurðsson
Sviðsstjóri náttúruverndarsviðs

Skipulagsstofnun
Borgartúni 7b
105 REYKJAVÍKReykjavík, 3. mars 2023
Tilvísun: OS2023010123/22.2
Skjalarnr.:393107**Efni: Matsáætlun framleiðslu rafeldsneytis Grundartanga**

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar, dags 24. janúar 2023, þar sem óskað er umsagnar Orkustofnunar um matsáætlun Qair Iceland vegna áforma um framleiðslu rafeldsneytis á Grundartanga í Hvalfjaðrarsveit, í samræmi við ákvæði 2. mgr. 21. gr. laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana, nr. 111/2021.

Í erindinu er óskað eftir því að Orkustofnun fjalli um hvort stofnunin, út frá sínu starfssviði, hafi athugasemdir við það hvernig framkvæmdaraðili hyggst vinna að umhverfismati framkvæmdarinnar svo sem um skilgreiningu valkosta, gagnaöflun, úrvinnslu gagna, umhverfismat og framsetningu umhverfismatskýrslu. Einnig, ef á skortir, hvaða atriðum stofnunin telji að gera þurfi frekari skil eða höfð verði sérstaklega í huga við umhverfismat framkvæmdarinnar. Þá er óskað eftir því að Orkustofnun geri grein fyrir þeim leyfum sem eru á starfssviði stofnunarinnar og framkvæmdin er háð.

Samkvæmt 1. mgr. 3. gr. laga um eignarétt ríkisins að auðlindum hafsbotsins, nr. 73/1990 (hafsbotslög), er óheimilt að taka eða nýta auðlindir af hafsbotni eða úr honum, nema að fengnu skriflegu leyfi Orkustofnunar. Hugtakið auðlind samkvæmt hafsbotslögum tekur til allra ólífrænna og lífrænna auðlinda hafsbotsins annarra en lifandi vera. Fram kemur í matsáætlun að sótt verði um leyfi til Orkustofnunar ef þörf verður á að nýta efni af hafsbotni eða vegna dýpkunar.

Samkvæmt 1. mgr. 6. gr. laga um rannsóknir og nýtingu á auðlindum í jörðu, nr. 57/1998 (auðlindalög), er nýting auðlinda úr jörðu háð leyfi Orkustofnunar, hvort sem það er til nýtingar auðlinda í eignarlöndum eða í þjóðlendum. Með auðlindum er í lögunum átt við hvers konar frumefni, efnasambönd og orku sem vinna má úr jörðu, hvort heldur í föstu, fljótandi eða loftkenndu formi og án tillits til hitastígs sem þau kunna að finnast við. Nýting grunnvatns, hvort sem það er ferskt eða salt, kalt eða heitt, er því háð leyfi Orkustofnunar.

Fram kemur í matsáætlun að áformuð er uppbygging framleiðslu á vetni með rafgreiningu, annað hvort til beinnar notkunar eða áframvinnslu í metanól, metan eða ammoníak. Áformin miða við uppbyggingu í þremur áföngum sem hver um sig nýtir 280 MW af raforku. Í fullum rekstri er því áformuð orkuþörf 840 MW. Orkustofnun telur óljóst hver vatnsþörf er til þeirrar starfsemi sem er áformuð, til vetnisframleiðslu, til kælingar og til hugsanlegrar hitaveitu. Óljóst er jafnframt hvaðan áformað er að afla þess vatns, úr eigin vatnsveitu eða frá vatnsveitu Grundartangahafnar.

Orkustofnun bendir á að fyrirhuguð aflþörf framkvæmdarinnar er afar mikil. Jafnframt er óljóst um orkuöflun verkefnisins en tilgreindir orkuöflunarkostir þurfa sjálfstætt umhverfismat. Telur Orkustofnun þó æskilegt að vikið verði að þeim þætti í matsvinnunni. Þá liggur fyrir að styrkja þarf flutningskerfið vegna framkvæmdarinnar og skv. raforkulögum, nr. 65/2003, þurfa slík áform að vera tilgreind í

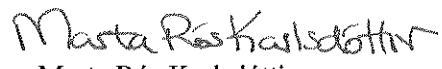
kerfisáætlun Landsnets sem er háð umhverfismati áætlana. Orkustofnun bendir jafnframt á að kerfisáætlun flutningsfyrirtækisins er háð yfirferð og samþykki stofnunarinnar, sbr. 2. mgr. 9. gr. b. raforkulaga. Engar framkvæmdir þar að lútandi eru tilgreindar í matsáætlun.

Orkustofnun gerir að öðru leyti ekki athugasemdir við framlagða matsáætlun.

Virðingarfyllt,
f.h. orkumálastjóra

Kristján Geirsson
verkefnastjóri

Marta Rós Karlsdóttir
sviðsstjóri

Íris Hlíðkvist Bjarnadóttir - SLS

Frá: Halldór Ó. Zoëga - SGS <halldor.zoega@samgongustofa.is>
Sent: fimmtudagur, 16. febrúar 2023 09:36
Til: Skipulagsstofnun - SLS; Sigurður Ásbjörnsson - SLS
Afrit: Sigrún Henrietta Kristjánsdóttir - SGS
Efni: Eldsneytrisframleiðsla Grundartanga

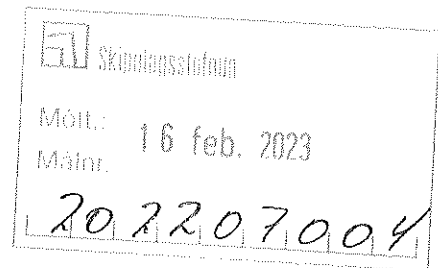
Samgöngustofu hefur borist til umsagnar matsáætlun framangreindrar framkvæmdar. Samgöngustofa gerir ekki sérstakar athugasemdir aðrar en að skortur er á upplýsingum um hafnarframkvæmdir og fyrirkomulag þeirra mála.

Með kveðju / Best regards,
Halldór Ó. Zoëga - SGS

Deildarstjóri siglinga- og hafnaeftirlits / Specialist, Port Installations and Maritime Navigation

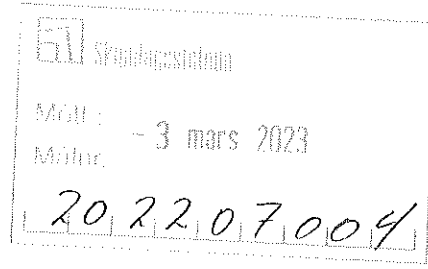
Icelandic Transport Authority
Ármúli 2, 108 Reykjavík Iceland
Sími / Phone +354 480 6000
www.samgongustofa.is / www.icetra.is

Verndum umhverfið, þentum sem minnst
[Fyrirvari við tölvupóst - email disclaimer](#)

Skipulagsstofnun
b.t. Sigurðar Ásbjörnssonar
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Reykjavík, 3. mars 2023
UST202301-360/A.Þ.
10.05.00

Efni: Mat á umhverfisáhrifum - matsáætlun - eldsneytisframleiðsla á Grundartanga

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar er barst 24. janúar sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um ofangreinda matsáætlun.

Starfsemin er háð starfsleyfi Umhverfisstofnunar skv. lögum nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir og reglugerð nr. 550/2018 um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeffirlit. Stofnunin minnir á að málshraðaviðmið stofnunarinnar fyrir útgáfu starfsleyfa er allt að 240 dagar.

Framkvæmdarlýsing

Qair Iceland ehf. (hér eftir nefnt framkvæmdaraðili) stefnir að því að setja upp framleiðslu á vetni með rafgreiningu og eftir atvikum áframvinnslu á ammoníaki, metanóli eða metan.

Grunnurinn fyrir framleiðslu efnanna er sá sami, þ.e. framleiðsla á vetni. Metan og metanól kalla á notkun á koltvísýringi. Metan er gas en metanól vökvi við umhverfishitastig. Ef ákveðið verður að framleiða ammoníak þá er vetni framleitt eins og fyrir metan og metanól en köfnunarefni er svo fangað úr andrúmslofti til að framleiða lokaafurðina.

Mat á umhverfisáhrifum

Í umhverfismati verða teknir fyrir eftirfarandi umhverfisþættir: loftgæði, hljóðvist, landnotkun, ásýnd, atvinnulíf og samgöngur, ferskvatn og sjór, vistgerðir, gróðurfar, lífríki, loftslag, náttúruvá og áhætta vegna efnanotkunar. Einnig verður fjallað um áhrif framkvæmdarinnar á menningarmínjar, atvinnulíf og samgöngur.

Í matsáætlun kemur fram að framleiðsla vetnis sé sá þáttur í framleiðsluferlinu sem notar mest ferskvatn.

Á þessu stigi er ekki ljóst hvernig framkvæmdinni verði háttáð og enn eru margir þættir óvissir þar sem ekki hefur verið tekin ákvörðun um hvaða efni verði framleitt. Umhverfisstofnun telur þó matsáætlunina skýra og vel framsetta og að fyrirhugað sé að meta áhrif framkvæmdarinnar á þá umhverfisþætti sem mestu máli skipta. Stofnunin leggur áherslu á að umhverfismatið verði gert með fullnægjandi hætti og í samræmi við matsáætlun.

Umfang

Umhverfisstofnun telur jákvætt að skoðuð verði framleiðsla á metani, metanóli og ammoníaki í umhverfismati og að umhverfisáhrif framleiðslu þessara efna verði metin og borin saman. Stofnunin telur ekki ljóst hvort um eiginlega valkostagreiningu sé að ræða en telur áriðandi að gerð verði ítarleg greining á umhverfisáhrifum vegna framleiðslu efnanna í samræmi við lög nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana.

Í töflu 6-1 í matsáætlun kemur fram að fyrir framleiðslu á 100.000 tonnum á ári af metanóli þarf 130 MW af raforku, 2,5-3,5 ha landsvæði og 7-9 l/sek af vatni. Fyrir 25.000 tonna framleiðslu af metani á ári þarf 27,5 MW, 1,2 ha landsvæði og 7-9 l/sek af vatni. Fyrir 230.000 tonna framleiðslu af ammoníaki á ári þarf 280 MW af raforku, 15-20 ha landsvæði og 20-25 l/sek af vatni. Þessar stærðir miðast við einn fasa en í matsáætlun kemur fram að framleiðslan verði byggð í þremur fösam. Gera má því ráð fyrir að þessar tölur þrefaldist við fulla framleiðslu. Stofnunin telur að skýra megi betur í umhverfismatsskýrslu hvers vegna þetta umfang er valið fyrir hvert efni.

Úrgangur

Fram kemur að úrgangur frá framleiðslunni verði mjög lífill. Umhverfisstofnun bendir þó á mikilvægi þess að fjalla ítarlega um úrgangsmyndun og meðhöndlun úrgangs í umhverfismatsskýrslu.

Orka

Í matsáætlun kemur fram að fullbyggð geti framleiðslan notað um 840 MW af raforku en að orkuöflun sé einn af lykilþáttum í því hvernig verkefnið þróast. Að mati Umhverfisstofnunar er mikilvægt að fjallað sé um þennan þátt framkvæmdarinnar í umhverfismati.

Vatn

Umhverfisstofnun bendir á mikilvægi þess að fjallað verði ítarlega um vatnspörf framkvæmdarinnar en fram kemur að framleiðsla vetnis krefst töluverðs vatns. Stofnunin vekur athygli á mikilvægi þess að fjallað sé um það vatnshlot sem fyrirhugað er að vatnstakan fari fram í og hver möguleg áhrif á magnstöðu grunnvatns eru. Grunnvatnshlot þurfa að ná umhverfismarkmiðum sínum um góða magnstöðu, skv. reglugerð nr. 535/2011 um flokkun vatnshlota, eiginleika þeirra, álagsgreiningu og vöktun. Stofnunin bendir á lög um stjórn vatnamála nr. 36/2011 og vatnaáætlun Íslands 2022-2027.¹ Orkustofnun veitir leyfi fyrir nýtingu á grunnvatni skv. lögum nr. 57/1998 um rannsóknir og nýtingu á auðlindum úr jörðu.

Virðingarfyllst,

Agnes Þorkelsdóttir

sérfræðingur

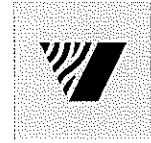
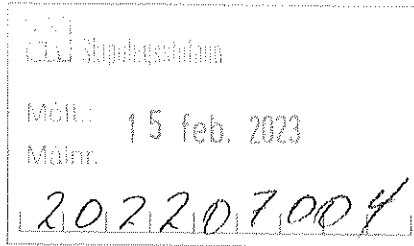
Rakel Sæmundsdóttir

sérfræðingur

---

¹ [Vatnaáætlun 2022-2027 - Copy \(1\).pdf \(ust.is\)](#)

Skipulagsstofnun
B.t. Sigurður Ásbjörnsson
Borgartúni 7b,
105 Reykjavík

Efni: Framleiðslu á vistvænum orkugjöfum á Grundartanga - matsáætlun

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar, dags. 24. janúar 2023, þar sem óskað er umsagnar Vegagerðarinnar um matsáætlun vegna áforma í samræmi við ákvæði 2. mgr. 21. gr. laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana, nr. 111/2021.

Í erindinu er óskað eftir því að Vegagerðin fjalli um hvort stofnunin, út frá sínu starfssviði, hafi athugasemdir við það hvernig framkvæmdaraðili hyggst vinna að umhverfismati framkvæmdarinnar svo sem um skilgreiningu valkosta, gagnaðflun, úrvinnslu gagna, umhverfismat og framsetningu umhverfismatsskýrslu. Einnig, ef á skortir, hvaða atriðum hún telji að gera þurfi frekari skil eða höfð verði sérstaklega í huga við umhverfismat framkvæmdarinnar. Þá er óskað eftir því að Vegagerðin geri grein fyrir þeim leyfum sem eru á starfssviði stofnunarinnar og framkvæmdin er háð.

Helstu markmið verkefnisins er að mæta vaxandi þörf fyrir endurnýjanlegt eldsneyti í samgöngum og nýta til þess innviði iðngarðanna á Grundartanga. Stefnt er að því að setja upp framleiðslu á vetni með rafgreiningu og eftir atvikum áframvinnslu á ammoníaki, metanóli eða metan, á Grundartanga.

Vegagerðin starfar á grundvelli laga nr. 120/2012 sem framkvæmdastofnun samgöngumála. Lögbundið hlutverk Vegagerðarinnar er að byggja upp, viðhalda og reka samgöngukerfi ríkisins samkvæmt lögum þessum og öðrum lögum sem stofnunin starfar eftir. Vegagerðin annast samkvæmt því þau verkefni sem nánar greinir í lögnum og öðrum lögum og stjórnvaldsfyrirmælum sem um starfsemi hennar gilda. Afmarkast því stjórnvaldsleglega aðkomu Vegagerðarinnar að umræddri framkvæmd og lýtur því eftirfarandi umsögn stofnunarinnar einungis að þeim efnisþáttum fyrirspurnarinnar er varða starfssvið Vegagerðarinnar.

Vegagerðin hefur kynnt sér matsáætlun framkvæmdaraðila og telur, með hliðsjón af hlutverki stofnunarinnar, að nægilega vel sé gerð grein fyrir helstu framkvæmdaþáttum. Stofnunin bendir hins vegar á að með fyrirhugaðri framleiðslu eykst flutningur á hættulegum farmi til og frá fyrirhuguðu svæði. Vegagerðin óskar eftir að kannað verðu hvort þörf sé á áhættumatí er varðar flutninga.

Slíða 1/2

Vegagerðin
Suðurhraun 3
210 Garðabær
+354 622 1000
vegagerdin.is

vegagerdin
@vegagerdin.is

Virðingarfyllt
f.h. Vegagerðarinnar
Sigurður Friðgeir Friðriksson

Undirskrift

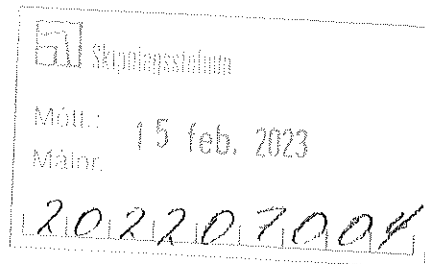
SIGURÐUR FRIÐGEIR

Síða 2/2

Vegagerðin

Vinnueftirlitið

Skipulagsstofnun
Sigurður Ásbjarnarson
Laugavegur 166
105 REYKJAVÍK
Ísland

Ísafjörður, 15.2.2023
Tilvísun: 202301-0237/6.01.04

Varðandi Eldsneytisframleiðslu á Grundartanga.

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar dags 24.01.2023 þar sem óskað er eftir að Vinnueftirlitið gefi umsögn um skýrslu VSÓ Ráðgjöf um Framleiðslu á vistvænum orkugjöfum á Grundartanga, Matsáætlun.

Mat á umhverfisáhrifum varðandi framleiðslu á ammoníaki, metanóli og metani eða rafeldsneyti (e. e-fuels) á Grundartanga varðar ekki hlutverk Vinnueftirlitsins.

Leiðbeinandi álit Vinnueftirlitsins er að umfang starfseminnar og eðli efna sé þannig að umhverfishætta sé hverfandi.

Vinnueftirlitið hefur farið yfir framlögð gögn og gerir ekki athugasemdir við framkvæmdina fyrir sitt leiti á þessu stigi, en minnir á að við hönnun, framkvæmdir og vinnslu í verksmiðjunni þarf að taka tillit til laga nr. 46/1980 um aðbúnað hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Um starfsemina eða hluta hennar gilda jafnframt eftirfarandi reglugerðir sem heyra undir stofnunina og taka þarf tillit til :

- nr. 581/1995 um Húsnæði vinnustaða
- nr. 1005/2009 um Vélar og tæknilegan búnað
- nr. 553/2004 um Verndun starfsmanna gegn hættu á heilsutjóni af völdum efna á vinnustöðum
- nr. 390/2009 um Mengunarmörk og aðgerðir til að draga úr mengun á vinnustöðum
- nr. 1077/2010 um Flutning á hættulegum farmi á landi
- nr. 727/2018 um Tæki sem brenna gasi, ef gas verður notað
- nr. 1050/2017 um Varnir gegn hættu á stórslysum af völdum hættulegra efna, meta þarf hvort magn hráefna sem geymt er geri að verkum að starfsemin falli undir þessa reglugerð.

Vinnueftirlitið tekur fram að verja þarf starfsmenn fyrir skaðlegum áhrifum hættulegra efna, ef þau eru til staðar. Fylgjast þarf með magni efna í vinnuumhverfinu og tryggja að styrkur sé innan marka sem getið er í reglugerðum nr. 390/2009 og reglum nr. 429/1995.

Virðingarfyllt,
f.h. Vinnueftirlits ríkisins

Elfar Reynisson

Elfar Reynisson sérfræðingur

Afrit

Skipulagsstofnun: skipulag@skipulag.is, sigurdur.asbjornsson@skipulag.is

Íris Hlíðkvist Bjarnadóttir - SLS

Frá: Karl Ingi Sveinsson <karl@kalman.is>
Sent: fimmtudagur, 23. febrúar 2023 19:42
Til: Skipulagsstofnun - SLS
Afrit: Kalman ehf (skanni)
Efni: 220530 FRAMLEIÐSLA Á VISTVÆNUM ORKUGJÖFUM Á GRUNDARTANGA

Sæl Öll.

Vinsamlega staðfestið móttöku á þessum pósti.

Ég undirritaður veiti hér með eftirfarandi umsögn um Matsáætlun fyrir málið: 220530 FRAMLEIÐSLA Á VISTVÆNUM ORKUGJÖFUM Á GRUNDARTANGA (Janúar 2023)

6.3 Innviðir:

Í matsáætlun er fullyrt að öflugar rafmagnstengingar séu að svæðinu sem er rétt en þær gera ekkert annað en að anna þeirri eftirspurn sem er á svæðinu í dag. Umhverfismatsskýrsla verður að innihalda alla þá innviði þar með talið raflínur sem þarf að reisa fyrir einn eða fleiri áfanga og einn eða fleiri orkugjafa sem á að framleiða bæði innan og utan Grundartangasvæðisins.

6.4 Áhætta vegna efnanotkunar:

Umhverfismatsskýrsla verður að innihalda lýsingu á þeim sviðsmyndum (sprengi og stórslyshættu) sem kunna að koma upp við framleiðslu og flutning efnis, ekki bara viðbúnað og áhættugreiningar. Á við einn eða fleiri áfanga og einn eða fleiri orkugjafa sem á að framleiða.

6.5 Efnisþörf, flutningar og fjöldi starfa:

Í matskýrslu er talað um að sækja fyllingarefni í námur á svæðinu. Nú þegar, eru þessar námur takmarkaðar og fyrirsjáanlegt að efnisflutningar þurfa að koma annarstaðar frá. Það þarf að koma fram ef t.d taka þarf efni úr sjó. Á við einn eða fleiri áfanga og einn eða fleiri orkugjafa sem á að framleiða.

9.2 Hljóðvist:

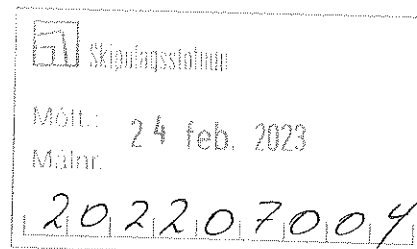
Í Umhverfismatsskýrslu verður að koma fram samlegðarútreikningar á hávaða frá öllu Grundartangasvæðinu ekki eingöngu frá þessari framleiðslu og viðkomandi lóð.

Í dag er töluverður hávaði frá svæðinu alla daga og getur orðið all verulegur við viss veðurskilyrði.

Á við einn eða fleiri áfanga og einn eða fleiri orkugjafa sem á að framleiða.

Kv.

Karl Ingi Sveinsson
Véltæknifræðingur/Mechanical Engineer
Address: Kalastaðakot, 301 Akranes.
Phone: +354 8640746
Email: karl@kalman.is
www.kalman.is

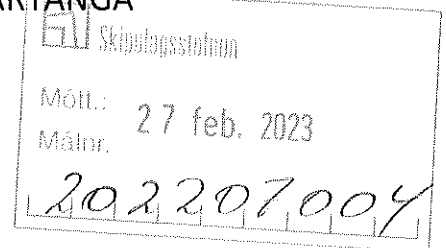

27.2.2023

Qair Iceland ehf hefur lagt fram matsáætlun til Skipulagsstofnunar

FRAMLEIÐSLA Á VISTVÆNUM ORKUGJÖFUM Á GRUNDARTANGA

Matsáætlun Janúar 2023

1 Inngangur

Þar segir m.a.:

“Umfang framleiðslunnar er slíkt að hún er háð lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana. Í þessu skjali, *matsáætlun*, er gerð grein fyrir hvernig áætlað er að staðið verði að mati á umhverfisáhrifum þessar áforma. Gerð er grein fyrir helstu framkvæmda- og áhrifaþáttum framkvæmdar, rannsóknaráætlun, fyrirhugaðri gagnaöflun, valkostum og samráði”.

6.3 Innviðir

Þar segir m.a.:

“Á Grundartanga eru til staðar innviðir sem þarf til uppbyggingar á þessum iðnaði. Svæðið er skilgreint sem iðnaðar-, athafna- og hafnarvæði og er aðgengi gott hvað varðar flutninga á sjó og landi. Góð tenging er við meginflutningskerfi raforku og vinnur Qair að því að afla orku til framleiðslunnar. **Leggja þarf mat á er vatnsöflun á svæðinu. Samningar verða gerðir við Faxaflóahafnir um útvegum vatns til framleiðslunnar.** Framleiðsla vetnis er sá þáttur í framleiðsluferlinu sem notar mest ferskvatn. Auk þess er þörf á kælivatni sem getur verið sjór að hluta til. Í umhverfismatskýrslu verður gerð grein fyrir nýtingu innviða, tengingu við raforkukerfi og ferskvatnskerfi.

Í matsáætluninni kemur ekki fram hvernig vatnsöflun verður háttáð nema með tengingu við ferskvatnskerfi?

Á fundi Umhverfis- skipulags- náttúruverndar- og landbúnaðarnefndar Hvalfjarðarsveitar 4. Janúar 2023 var m.a. bókað:

“5.Lóðaúthlutun til Qair Iceland ehf á Grundartanga 2301001

Stjórn Faxaflóahafna hefur veitt hafnarstjóra heimild til þess að undirrita samning við Qair Iceland ehf. um úthlutun lóðarinnar Katanesveggar 30 fyrir framleiðslu á rafeldsneyti. Í **samningsdrögum** er gert ráð fyrir að lóðinni verði skipt upp í þrjár nánast jafnstórar lóðir og einni þeirra úthlutað nú. **Jafnframt er þar fyrirvari um að samningar náist um vatnsöflun og byggingu hafnar fyrir starfsemina.”**

Í **Morgunblaðinu** birtist grein 28. janúar sl. eftir “blaðafulltrúa” Faxaflóahafna með fyrisögninni “*Vetnisframleiðsla krefst rýmis og orku*”. Í greininni segir m.a.:

“Til framleiðslu á vetni sem Qair áformar þarf að vera nægt framboð á vatni. Í bókun sem gerð var á fundi stjórnar Faxaflóahafna í fyrra (26.2.2022) kemur fram að forsenda frekari uppbyggingar á Grundartanga sé að tryggja nægjanlegt vatn til framtíðar. Hvatti stjórnin sveitarfélagið Hvalfjarðarsveit til að setja inn í aðalskipulag mögulegt vatnstökusvæði í botni Hvalfjarðar.”

Í tillögu að aðalskipulagi var hugmynd um vatnsverndarsvæði í Botnsdal sem var allt í landi Stóra-Botns, dalbotninn og til fjalla að hluta. Var hugmyndin kynnt fyrir eigendum á fundi 11. júní 2021. Á fundinum lögðu eigendur fram minnispunkta: “*Vatnsréttindi í landi Stórabotns*”, í þeim hafna þeir alfarið áformum um vatnsverndarsvæði í miðjum dalnum á áreyrum Botnsár og vatnasviði umhverfis hann.

Vatnsverndarsvæðið er ekki í samþykktu aðalskipulagi 2020-2032 sem sveitarstjórnin samþykkti á fundi 14. desember. sl., og að vísa til afgreiðslu og staðfestingar Skipulagsstofnunar og auglýsingar í B-deild Stjórnartíðinda.

Athugasemd eigenda Stóra-Botns við matsáætlun Qair Iceland ehf um vetnisframleiðslu á Grundartanga er:

Hvernig er hægt að taka mark á matsáætluninni þegar engin grein er gerð fyrir öflun vatns til vetnisframleiðslunnar, því það þarf meira en orku og landrými til þess.

Þrýstingur Faxaflóahafna á Hvalfjarðarsveit um vatnsöflun úr Botnsdal verður að linna, eigendur Stóra- Botns hafa þegar hafnað þeirri hugmynd.

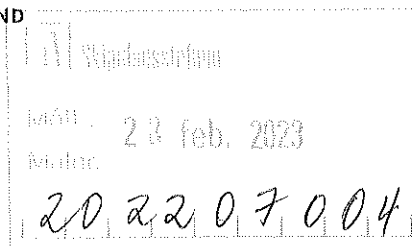
F.h. eigenda Stóra-Botns

Kristinn Zimsen, kt.150142 7769

LANDVERND

Skipulagsstofnun
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Sent með tölvupósti á: skipulag@skipulag.is

Reykjavík, 27. febrúar 2022

Efni: Umsögn Landverndar vegna matsáætlunar um efnaverksmiðju á Grundartanga

Stjórn Landverndar hefur kynnt sér fyrirbyggjandi matsáætlun. Að mati samtakanna er um að ræða verksmiðju sem ekki samræmist markmiðum í loftslagsmálum og mun hafa neikvæð áhrif á náttúru landsins og ásýnd. Um er að ræða gríðarleg áform sem kalla á meiri orkuþörf til einnar verksmiðju en sést hefur hér á landi. Slík áform geta tæplega talist vistvæn aðgerð í sjálfu sér ekki síst í ljósi þess að þróun á hverskyns rafeldneyti á enn töluvert langt í land að ná þangað sem ásættanlegt getur talist.

Landvernd telur að í verkefni að þessu tagi beri að skoða heildaráhif orkuöflunar, raforkuflutning og framleiðslu saman.

Grundvallarafstaða Landverndar er því að þetta verkefni sé óásættanlegt þar sem það mun valda meira álagi á íslenska náttúru en hægt er að una við. Samtökin reikna fastlega með að mat á umhverfisáhrifum, sérstaklega þegar litið er til að þröf verður fyrir mikla orkuöflun, muni leiða þetta í ljós og því sé betra heima setið en að eyða bæði vinnu og fjármagni í mat á umhverfisáhrifum.

Landvernd vill þó koma eftirfarandi ábendingum á framfæri verði haldið áfram með þetta verkefni.

Loftslagsáhrif

Nauðsynlegt er að mati Landverndar að skýr lífsferilsgreining með tilliti til losunar gróðurhúsalofttegunda liggja fyrir áður en ákvörðun er tekin um að fara af stað í að reisa verksmiðjuna. Þar verður að leggja mat á m.a. losun vegna byggingu verksmiðjunnar og orkuöflunar sem og skilgreinda losun frá aðföngum og landnotkun vegna beggja þátta. Þá er nauðsynlegt að skilgreina losun vegna flutninga afurða og aðfanga. Nauðsynlegt er að skilgreina mögulegan leka á metani og annarra efna er áform eru um að framleiða í verksmiðjunni. Metan er um 24x sterkari gróðurhúsalofttegund en koltvísýringur á 100 ára tímabili (mun hærri til skemmri tíma) og mjög lítill leki/slys getur því valdið miklum skaða.

Markmið í loftslagsmálum – orkuskipti

Í kafla 2.3. kemur fram lýsing á áformum um nýtingu á glatvarma á Grundartanga sem er gott en þó er það á engan hátt sett fram í hvaða samhengi það á að nýtast áformaðri rafeldsneytisframleiðslu. Stjórnvöld hafa sett fram metnaðarfull markmið í loftslagsmálum um kolefnishlutleysi fyrir 2040 og amk. 55% samdrátt í losun fyrir 2030 m.v. 2005. Skv. aðgerðaáætlunum og niðurstöðu starfshópa ráðuneytisins á samdráttur í losun að nást að miklu leyti með orkuskiptum. Stjórn Landverndar vill því varpa þeirri spurningu til Skipulagsstofnunar hvort stefnumörkun stjórnvalda í loftslagsmálum komi ekki í veg fyrir að hægt sé að fara fram með framkvæmd sem beinlínis vinnur gegn orkuskiptum með því að nýta orku sem ætti að fara í orkuskipti innanlands, til útflutnings. Vegna gríðarlegs orkusparnaðar sem felst í því að fara beint í rafmagn verður verksmiðjunnar ekki þörf fyrir innanlandsmarkað á næstu 10 árum. Því er líklegast að öll framleiðslan fari erlendis og er það ekki í samræmi við stefnu stjórnvalda að orkan eigi að fara í orkuskipti innanlands.

Rétt er að benda á að samkvæmt orkuskiptaspá Orkustofnunar verður raforkunotkun árið 2030 vegna notkunar á rafeldsneyti eingöngu 4 GWh og eingöngu í samgöngum á landi. Ljóst er að risaverksmiða sem þessi er því ekki að stuðla að orkuskiptum á Íslandi heldur hægja á þeim með því að taka til sín raforku.

Flutningskerfi raforku

Skv. matsáætlun er orkuþörf verksmiðjunnar af áður óþekktri stærð hér á landi. Talað um öflugar tengingar við raforkukerfið á Grundartanga en látið hjá líða að lýsa hversu mikið þarf að stækka flutningskerfið sem og er látið hjá líða að vitna til álits Landsnets með hvaða hætti á að vera hægt að mæta slíkri eftirspurn eftir orku án þess að flutningskerfi þurfi að stækka verulega frá núverandi áætlunum. Ljóst er að sú viðbótarorka sem áformuð er mun kalla á miklar áskoranir og álag á raforkukerfið. Landvernd hafnar því með öllu að á meðan þróun rafeldsneytisframleiðslu hefur ekki náð markmiðum sínum og eða tækni til framleiðslu nema með jafn gríðarlegri orkunotkun, þá verði Landsnet að hafna óábyrgri og kostnaðarsamri uppbyggingu til að mæta þessu eina fyrirtæki, sérstaklega þegar um svo ósjálfbæra eftirspurn eftir raforku er að ræða. Ef raforkuframleiðendum og Landsneti er alvara með að mæta því gríðarlega orkumagni sem sett eru á svið í matskýrslunni varðandi þessa einu efnaverksmiðju þá liggur fyrir að gera verður ítrustu kröfur að öll umsvif vegna stækkunar á flutningskerfi, aukinnar orkuöflunar o.s.frv. verði tekin föstum tókum. Hafa skal í huga að hér er um að ræða eftirspurn hjá einu fyrirtæki sem samsvarar allri notkun Alcoa Fjarðaál sem fylgdu fullkomlega óafturkræf náttúruspjöll. Það er langsótt að ákall um jafn stórtæka orkuvinnslu og hér er um að ræða muni hafa minni áhrif en Kárahnjúkavirkjun og Hraunaveitur. Landvernd hafnar því með öllu að leggja íslenska náttúru og samfélög undir með uppbyggingu vindorkuvera og jafnvel stóraukins þrýstings á frekari vatnsaflsvirkjanir til að kynda undir útflutningi á rafeldsneyti sem augljóslega er vegna stærðarinnar meginmarkmiðið. Í skýrslunni er ekki að finna að ávarpað sé orkunýtni eða orkutap og má furðu sæta að þegar jafn gríðarleg áform um orkuframleiðslu eru sett á svið að það skuli ekki einu sinni vera talið ástæða til að sýna ábyrgð í umgengni við þá orku sem þarf að afla.

Orkuöflun

Kafli 6 - Framkvæmdalýsing Fram kemur að áætlað er að byggja verkefnið upp í þremur fösum og á hver hluti þeirra að kalla á samtals 280 MW og að fullbyggð muni verksmiðjan kalla á 840 MW. Þetta er meira afl en í stærstu virkjun landsins, Fljótsdalssvirkjun sem er um 690 MW. Stjórn Landverndar gerir alvarlegar athugasemdir við að setja slík áform á svið þegar það liggur fyrir að það er ekkert framboð af raforku í landinu til að mæta slíkum loftfímleikum sem hér er verið að setja á svið, nema því aðeins að ráðast í gríðarlegar stórar og nýjar virkjanaframkvæmdir samhliða. Það verður jafnhliða að gera þá kröfu á Skipulagsstofnun að hún hafi yfirsýn yfir önnur þau áform sem eru hliðstæð og eru á teikniborðinu víðar um landið þegar kemur að áhuga á rafeldsneytisframleiðslu sem engin grunnþekking er á hér á landi. Það að kalla eftir stórkostlegum nýjum orkumannvirkjum með tilheyrandi náttúruspjöllum í þeim eina tilgangi að flytja út rafmagn í stað þess að einbeita sér að innlendum orkuskiptum. Áformin hér um risaefnaverksmiðju á Grundartanga eru sett fram af algjöru ábyrgðarleysi þegar kemur að umræðu um orkuöflun. Það liggur fyrir að vindorkuver munu aldrei ná að keyra uppi þá starfsemi sem áætlanir eru um í þessum efnun enda er vindorkuframleiðsla óáreiðanlegasti orkugjafinn sem verið er að nýta í dag. Vindorkuver eru ekki sjálfbær orkukostur þar sem þau geta ekki staðið á eigin fótum við raforkuöflun og verður því alltaf háð jafnvægisorku sem liggur ekki á lausu hér á landi. Það er því ábyrgðarlaust að setja jafn gríðarlega stórt verkefni í matsferli þegar viðkomandi fyrirtæki getur á engan hátt sýnt fram á með trúverðugum hætti hvernig á að vera hægt að mæta jafn gríðarlegri orkuþörf og sett hefur verið á svið í þessu tilfelli.

Vatnsöflun

Verksmiðja af þeirri stærðargráðu sem um ræðir þarf gríðarlegt magn af hreinu vatni til framleiðslunnar. Gera verður ríkar kröfur vegna þessa einstaka þáttar við framleiðsluna þar sem um svo stórtæka nýtingu á hreinu vatni er um að ræða. Brýnt er því að viðeigandi kröfur verði gerðar og ítarleg úttekt eigi sér stað og mat á áhrifum af mögulegum afleiðingum á stórtækri nýtingu á vatnslindum á þeim svæðum sem fyrirhugað er að nýta.

Valkostir og matsþættir

Mikilvægt er að benda framkvæmdaðila á að hann þarf að vinna að vandaðri valkostagreiningu í svo stóru verkefni – en samanburður valkosta er einn af grundvallarþáttum við gerð umhverfismats. Þá þurfa framkvæmdaðilar að leggja fram trúverðuga áætlun um við umhverfismat er varðar förgun og eftir atvikum nýtingu aukaafurða sem og hvaða valkostir verði nýttir til flutninga á mjög svo vandmeðfögnu efni.

Þá síðast en ekki síst er mikilvægt að við umhverfismat verði lagt heildstætt mat á allt umfang efnaverksmiðjunnar ásamt þeim orkugjöfum sem eiga að knýja hana og flutningkerfi sem bæta þarf við. Samhliða verði unnið heildstætt losunarbókhald vegna framkvæmdanna allt frá uppbyggingu vindorkumannvirkja vegna raforkuframleiðslu við verksmiðjuna og til þeirra framkvæmda allra er lúta að verksmiðjunni sjálfri og starfsemi, flutninga o.f.frv. Ástæða mikilvægis þessarar kröfu er að bæði efnaverksmiðjan og áformuð vindorkuver sem eiga að knýja verksmiðjuna eru á höndum sömu aðila þ.e. QAIR. Iceland.

Stórhættuleg efnaframleiðsla

Í kafla 9.11. kemur fram að vetni, ammoníak og metan eru eldfim efni og sprengihætta er þar sem efni eru undir þrýstingi. Vert er að minna á að fjölmörg alvarleg slys stór og smá hafa í gegnum tíðina orðið á erlendum vettvangi við meðhöndlun á þessum efnum. Fljótandi metan flokkast sem eldfim lofttegund í 1.undirflokki samkvæmt reglugerð nr. 1272/2008. Ekki er tilgreind sundurliðun á efnum og hversu mikið magn af hverju þeirra er ætlað að geyma í verksmiðjunni á hverjum tíma, það er ábyrgðarluti af hálfu framkvæmdaðila að vitna til vistvænna orkugjafa í fyrirsögn skýrslunnar nema því aðeins að hægt sé að tryggja með 100% hætti að það sé hægt að koma í veg fyrir mengunarslys og það hefur fyrirtækið ekki gert og mun ekki geta frekar en önnur fyrirtæki sem hyggja á slíkan efnaíðnað á svo gríðarlega stórum skala sem hér um ræðir. Skipulagsstofnun ætti að gera þá kröfu að

fyrirtæki í efnaíðnaði fái ekki að skreyta sig með grænum eða vistvænum merkjum. Efnin eru stórvarasöm ef slys verða og meðan ekki er hægt að útiloka slysin þá verður að gera meiri kröfur á margvíslega umhverfisvísa sem stórfyrirtæki hafa tekið upp á að setja grænt forskeyti framan við – grænþvottur er því sjálfstætt vandamál sem taka verður á í þessu sambandi. Að sama skapi fagnar Landvernd á hinn veginn allri þróun og framförum sem eru til þess fallin að tryggja samdrátt í losun en til þess þarf virðisdeðjan að vera græn í gegn sem hún er því miður ekki með þeim aðferðum sem á að beita við framleiðslu eins og hér er dæmi um í áformaðri efnaverksmiðju á Grundartanga.

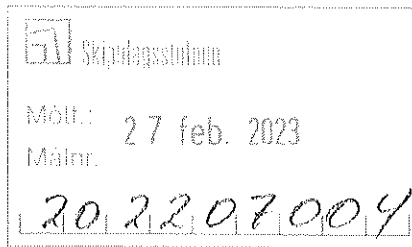
Umhverfisáhrif almennt – áhrifaþættir

Ljóst er að allar slíkar stórfamkvæmdir hafa mikil umhverfis áhrif jafnvel þó framkvæmdir séu við hlið annarrar stórmengandi verksmiðju. Mikilvægt er því að inn í umhverfismat verði gerð grein fyrir öllum þeim áhrifaþáttum sem snerta þessu stóru áform. Reiknuð orkuþörf ein og sér segja fullkomlega til um hversu gríðarlega margir mats og áhrifaþættir eru undir og þarf að reikna. Þegar áform um slíka stórfamkvæmd eru sett fram þá er óhjákvæmilegt að draga alla áhrifaþætti fram því áhrifin takmarkast sannarlega alls ekki einvörðungu við Grundartanga og nærsvæði – verksmiðjan kallar á stórtækar framkvæmdir á öðrum svæðum í formi virkjana, flutningslína o.s.frv. sem á að kalla á heildstætt mat á umhverfisáhrifum allra þessara matsþátta og því skal áréttáð enn og aftur að í sinni stærstu mynd er verið að ræða um að mun aflfrekari verksmiðju en Alcoa Fjarðaál. Það eitt og sér ætti að kalla á viðeigandi kröfur af hálfu Skipulagsstofnunnar.

Með vinsemd og virðingu,

fh. stjórnar Landverndar

Auður Önnu Magnúsdóttir, framkvæmdastjóri

Hvalfirði 26. febrúar 2023

Skipulagsstofnun
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Athugasemdir frá Umhverfisstofnunni við Hvalfjörð við Matsáætlun vegna fyrirhugaðrar framleiðslu vistvænna orkugjafa á Grundartanga.

Umhverfisstofnun við Hvalfjörð leggur þunga áherslu á að losun koldíoxíðs og annarra gróðurhúsalofttegunda verður að dragast saman. Það er ekki hægt að veðja sífellt á mótvægisáðgerðir því þær munu ekki duga til að leysa vandann. Losun gróðurhúsalofttegunda eykst og fyrirhuguð framkvæmd Qair yrði umtalsverð viðbót. Það er mjög varhugavert, bæði fyrir stjórnvöld, almenning, fyrirtæki og ekki síst stóriðjuver að fresta þeirri erfiðu ákvörðun að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda.

Losun koldíoxíðs frá Grundartanga er um milljón tonn á ári. Það vekur furðu að það skuli vera stefnt að framleiðslu rafeldsneytis ef ekki er einu sinni víst að hægt sé að fanga það gríðarlega magn koldíoxíðs sem Norðurál og Elkem losa.

Að afla raforku með vindorkugörðum eins og Qair stefnir að, verður ekki gert án verulegs kolefnisspors bæði við byggingu þeirra og viðhald, auk óafturkræfrar röskunar umhverfisins sem er okkur öllum svo verðmætt. Íslensk ferðaþjónusta byggir á fallegrri náttúru. Vindorkugarðar ættu ekki að sjást nærri byggðu bóli.

Í verksmiðju Qair verða hættuleg efni í notkun. Íbúar Hvalfjarðar hafa fengið nóg af slíku. Umhverfissvöktun fyrir Grundartanga er í skötulíki. Iðjuverin halda utan um alla þætti. Engin ástæða er til að vænta þess að framleiðsla rafeldsneytis verði vöktuð betur.

Óskað er upplýsinga um hlutlægni VSÓ og vísað í Grænt bókhald Norðurláls fyrir árið 2006 sem yfirfarið var af Guðjóni Jónssyni verkfræðingi. Þar er skýrt tekið fram að á starfsárinu 2006 hafi ekki orðið frávik í framleiðslu álversins. Hið rétta er að árið 2006 varð mjög alvarlegt mengunarslys í Norðurláli, þar sem eitt hreinsivirki af þremur fór úr sambandi í að minnsta kosti 20 klst og það tók nokkra mánuði að fá alla varahluti sem á þurfti að halda. Ef um er að ræða sama Guðjón Jónsson verkfræðing sem er í starfshóp VSÓ og þann sem skrifaði undir Grænt bókhald NA fyrir árið 2006, vill Umhverfisstofnun beina þeirri áskorun til Skipulagsstofnunar að krefjast fræðilegrar hlutlægni og heiðarleika af hendi VSÓ ráðgjafar.

Umhverfisstofnun telur að það sem vaki fyrir Qair sé framar öðru að ná í raforku, sem er sífellt mikilvægari söluvara. Qair leggur áherslu á að vera með starfseminu á Grundartanga. Þar eru stórir orkukaupendur sem líklegir eru til að vilja meira.

Virðingarfyllt,

f.h. stjórnar Umhverfisstofnunarinnar við Hvalfjörð,

Ragnheiður Þorgrímsdóttir, Ágústa Oddsdóttir, Daniela Gross